

POSTANOWIENIE

7 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 7 lutego 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. R.

przeciwko D. S.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej D. S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z 14 października 2022 r., I ACa 386/22,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego

w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) w zakresie zarzutu naruszenia art. 65 § 2 k.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Szczególna podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga samodzielnego czyli odrębnego od podstaw kasacyjnych wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania.

O określonych w art. 65 k.c. zasadach dokonywania wykładni oświadczeń woli Sąd Najwyższy szczegółowo wypowiedział się w m.in. wyroku z 8 października 2004 r., V CK 670/03 (OSNC 2005, nr 9, poz. 162). Według art. 65 § 1 k.c., oprócz kontekstu językowego, przy interpretacji oświadczenia woli powinno się brać pod uwagę także okoliczności złożenia oświadczenia woli, czyli tzw. kontekst sytuacyjny, na który składają się w szczególności dotychczasowe doświadczenia stron (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lipca 1975 r., III CRN 160/75, OSPiKA 1977, nr 1, poz. 6). Z art. 65 § 2 k.c. wynika też nakaz kierowania się przy wykładni umowy jej celem. Nie jest konieczne, aby był to cel uzgodniony przez strony, wystarcza – przez analogię do art. 491 § 2, art. 492 i art. 493 k.c. – cel zamierzony przez jedną stronę, który jest wiadomy drugiej. Wątpliwości interpretacyjne, które

nie dają się usunąć w drodze ogólnych dyrektyw wykładni oświadczeń woli, powinny być rozstrzygnięte na niekorzyść strony, która zredagowała tekst je wywołujący (*in dubio contra proferentem*).

Dokonując wykładni oświadczeń woli, które doprowadziły strony do zawarcia umowy przedwstępnej z 6 listopada 2019 r. Sądy *meriti* uwzględniły wszystkie powyższe kryteria. Rozważyły nie tylko treść tej umowy i cele, które strony chciały zrealizować przez jej zawarcie oraz zakładany przez nie sposób dojścia do ich osiągnięcia, lecz także okoliczności, w jakich umowa została zawarta i zachowanie stron w okresie, gdy pozostawały związane nią i późniejsze próby ukształtowania innego stosunku umownego pomiędzy nimi. Zaskarżony wyrok nie jest dotknięty wadliwością, którą by można kwalifikować na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Pozwany powołał się także na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego „w zakresie zarzutu naruszenia przepisu art. 394 § 3 w zw. a art. 354 § 1 i § 2 oraz w zw. z art. 390 § 3” k.c., a sprowadzającego się do potrzeby rozstrzygnięcia, „co należy rozumieć pod pojęciem „niewykonanie umowy” w rozumieniu omawianego przepisu, w szczególności czy dotyczy to każdej sytuacji, w której minął termin wykonania umowy (czyli również w sytuacji, w której umowa wiąże cały czas strony, które zachowują przy tym wzajemne roszczenia), czy też dotyczy to tylko sytuacji, w której przeszkody do wykonania umowy mają charakter trwały i jest wiadomym, że umowa nie będzie wykonana”.

W celu skutecznego powołania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania konieczne jest zidentyfikowanie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym

Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Problem sformułowany przez skarżącego nie ma cech zagadnienia prawnego w znaczeniu przedstawionym wyżej, a odpowiedź na przytoczone pytanie nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy w świetle tych ustaleń, które poczyniły Sądy *merti*, a którymi Sąd Najwyższy byłby związany przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W umowie przedwstępnej strony określiły bowiem stanowczo termin, w jakim miała być zawarta umowa przyrzeczona. O tym, że do niej nie doszło zadecydował spłot okoliczności obciążających obie strony. Po pierwsze, pozwany nie uzyskał tytułu prawnego do lokalu, który miał sprzedać powodowi w terminie wspomnianym w umowie przedwstępnej, a mianowicie do 31 grudnia 2019 r. Do ustanowienia na jego rzecz odrębnej własności tego lokalu doszło dopiero 27 marca 2020 r., a do ujawnienia prawa w księdze wieczystej - 7 maja 2020 r. Trzeba przy tym odnotować, że wpis odrębnej własności lokalu ma charakter konstytutywny, co oznacza, że prawo to powstaje z chwilą jego dokonania. Niezachowanie terminu do nabycia przez pozwanego prawa do lokalu mającego być przedmiotem umowy przyrzeczonej utrudniło powodowi pozyskanie środków z kredytu, którymi chciał pokryć część ceny, a pozwanemu okoliczność ta była znana. Pozwany musiał liczyć się z tym, że jeżeli pozyska tytuł do lokalu mającego być przedmiotem umowy przyrzeczonej na parę dni przed uzgodnionym terminem jej zawarcia, to powód nie będzie w stanie zdobyć brakujących mu środków na pokrycie ceny. Ostatecznie w terminie zawarcia umowy przyrzeczonej powód przebywał na obowiązkowej kwarantannie, co wykluczyło możliwość zabiegania o kredyt, stawienia się do zawarcia umowy i umocowania pełnomocnika do jej zawarcia.

W świetle ustaleń Sądów nie są prawdziwe tezy skarżącego, że za niezgodnienie warunków kolejnej umowy przedwstępnej albo przenoszącej prawo odpowiada wyłącznie powód. Sądy ustaliły bowiem, że do umowy nie doszło także z uwagi na niejednoznaczną postawę pozwanego odnośnie do roszczeń, jakie miałyby przysługiwać stronom w sytuacji, w której się znalazły w związku z niedojściem do skutku umowy zaplanowanej na 31 marca 2020 r.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.

[SOP]

(R.G.)